

Ф И Л О Л О Г

часопис за језик, књижевност и културу
VI 2015 11
универзитет у бањој луци
филолошки факултет

Радмило Н. Маројевић
 Универзитет у Београду
 Филолошки факултет
 Катедра за славистику

УДК 811.163.41'342.1
 DOI 10.7251/fil1511026m

ФОНЕТСКА РЕКОНСТРУКЦИЈА ДИФТОНГА КАО ЛИНГВОТЕКСТОЛОШКИ ПРОБЛЕМ (НА ГРАЂИ ВУКОВЕ МАЛЕ ПРОСТОНАРОДЊЕ СЛАВЕНОСРПСКЕ ПЈЕСНАРИЦЕ)

Апстракт: У овом раду¹ се Мала простонародња славеносрпска пјеснарица пореди с каснијим Вуковим издањима са аспекта фонетске реконструкције дифтонга и начина њиховој обиљежавања. Разматрају се следећа посебна питања: 1) таутовокалски дифтонзи: а) у истој ријечи, б) на граници ријечи и њене енклитике, в) на граници ријечи и њене йроклитике, г) на граници фонетских ријечи, иј. у сандхију; 2) хетеровакалски дифтонзи: а) у једној ријечи, б) у енклизи, в) у йроклизи, г) у сандхију.

Кључне ријечи: српске народне пјесме, први Вуков зборник, текстологија, таутовокалски дифтонг, хетеровакалски дифтонг.

О Увод. — У ширем истраживању посвећеном питањима текстологије и версификације српских народних пјесама објављених у првом Вуковом зборнику издвојена су три поглавља. У првом се разматра *Мала йросионародња славеносрпска йјеснарица* у поређењу с каснијим Вуковим издањима с текстолошког становишта, тј. с аспекта утврђивања аутентичног фолклорног текста, његовог изворног звучача и изворног значења. Поседна пажња посвећује се разрешењу „тамних мјеста“, вербализацији текста (подјели на ријечи) те односу графије, фонолошке структуре и њене фонетске реализације и утврђивању принципа савремене ортографске и ортоепске интерпретације пјесама. Друго поглавље посвећено је дјелима Вуковим редакцијама баладе (*жалосйне йјесанице*) о племкињи Асан-агиници и односу тих редакција

према филолошки и версолошки реконструисаном тексту Фортисова издања. Треће поглавље је посвећено поетиколошком аспекту теме: разматра се фолклорни стих првог Вуковог зборника (описују се метричке константе и ритмичке доминанте стихова које је народни пјевач користио у лирским, лирско-епским и епским пјесмама) с посебним освртом на однос Вуку савремених записа према тексту који је објавио Фортис. У овом пак раду издвојили смо нека питања из првог поглавља ширег истраживања: у њему се посебна пажња поклања односу графије, фонолошке структуре и њене фонетске реализације и утврђивању принципа савремене ортографске и ортоепске интерпретације пјесама на примјеру таутовокалских и хетеровакалских дифтонга као једном од кључних сегмената фонетске (и фонолошке) реконструкције текста.

0.1. Први дио Вуковог зборника заузима сто лирских пјесама, које Карацић издваја под насловом „Песне лијубовне. И различне Женске.“ Други дио зборника чини осам епских

¹ Рад је урађен у оквиру пројекта 178014 *Динамика стурктура савременој српској језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

пјесама, које Вук објављује под насловом „Песне мужеске. Које се уз гусле певају.“

0.2. Из другог дијела Вуковог фолклорног зборника треба издвојити баладу о Асан-агиници, која одражава раније стање у развоју српске народне поезије и српског језика, и која захтијева посебан текстолошки приступ. Она је била предмет подробне анализе у нашој расправи *Стих и версолошка реконструкција „Жалостине њанцие њлеменише Асан-агинице“* [Маројевић 2006: 13–57]. У тој расправи (на с. 52–54) први пут је примијењен поступак прозодијско-интонационе и версолошке интерпретације текста у српској издавачкој пракси и науци о стиху. У овом раду се наводи аутентични текст према нашој реконструкцији, текстолошкој и версолошкој, и двије Вукове редакције (упоредивости ради, прва Вукова редакција графички и ортографски се усаглашава с другом).

1. Таутовокалски дифтонзи. — Два иста вокала могу се сажети у дифтонг, и то у саставу исте ријечи [види т. 1.1], у енклизи [види т. 1.2], у проклизи [види т. 1.3] и у сандхији [види т. 1.4], па се поставља питање како се ти дифтонзи остварују у Вуковој *Малој њрстонародњој славеносрпској њјеснарици* као пјесничком зборнику и како их је Вук текстолошки интерпретирао.

1.1. У првом Вуковом фолклорном зборнику таутовокалски дифтонзи појављују се у саставу исте ријечи у неколико стихова.

(1) Пјесма „Сумња девојке“ (у потоњој редакцији наслов је измијењен: „Жеља обога“) остварена је у ритму асиметричног четрнаестерца. С обзиром на то да је пјесма екавска, наслов би требало ускладити с текстом: *Сумња девојке*. Вук је ту пјесму наводио као комбинацију симетричног осмерца и шестерца (тако су стихови у Вуковим сабраним дјелима и нумерисани). У другом стиху (у савременом критичком издању то су стихови 3–4) нарушен је изосилабизам шестерачке компоненте, што је Вук у потоњем издању исправио:

За њом иде младо момче / Гротом се смие:

(бр. 95, ст. 3–4) [МПССП: 97 (83)],

За њом момче коња јаше, / Гроотом се смеје:

(бр. 206, ст. 3–4) [СНП I: 382 (427)].

У истом овом облику у једној од „мушких пјесама“ два *o*, послје гудљења *x*, сажела су се до нивоа таутовокалског дифтонга [гр̄ō²том]:

Цар се на то гротом на смиео, [ЛКМ¹: 96],

Тада се царе гротом насмиео, [ЛКМ²: 96],

па је то још један разлог да се пишу двије вокалске графеме у горњем стиху, у којем није дошло до контракције.

(2) Упитна придјевска (посесивна) замјеница *чији* има хомонимичне облике номинатива једине и номинатива множине мушког рода. Између двају *и* фонетски се губи *j* те се два вокала сажимају до нивоа таутовокалског дифтонга. У првом издању друга компонента дифтонга [ӣ²] означена је „десетеричким *и*“ са двије тачке (i), а у потоњем графемом *j*:

„Чиј е прстен оног’ и девојка.“

(бр. 90, ст. 20) [МПССП: 94 (80)],

„Чиј је прстен, оног и девојка.“

(бр. 206, ст. 27) [СНП I: 379 (422)];

Чиј ли ће њ двори дочекати? [...]

Чиј ли братац вином напоити?

(бр. 91, ст. 7, 9) [МПССП: 94–95 (80)],

„Чиј ли ће њ двори дочекати? [...]

„Чиј ли братац вином напојити?“

(бр. 16, ст. 7, 9) [СНП I: 57 (12)].

У сва три прва подустаха реализује се таутовокалски дифтонг [ӣ²], с тим што је у другом акценат метрички: *чӣ² ли ће њ || двори | дочекати*, а у првом и трећем — неметрички: *чӣ² је пр̄стен, || он̄ог | и дево̄јка; чӣ² ли братац || вином | напојити*.

(3) Вук није знао за дифтоншки степен контракције двају вокала *и* послје гудљења интервокалског *j*, као ни то да је у дативу примаран придјевски наставак *-ому*, па је у два стиха *Асан-агинице*, у обје редакције, изостављао финално у наставку:

в̄ећ њу даје || њмо[т]ск̄ому | кади<ј>^н. [ЖППА 52],

в̄ећ њу даје Њмошком’ Кадии. [ЖППА¹ 52],

в̄ећ њу даје Њмоском кадији. [ЖППА² 52];

д̑а је ша̑л̑е || њмо[т]ск̑ому | ка̑ди<ј>#: [ЖППА 55],
И да пош̑л̑е Имошком Кадији: [ЖППА¹ 55],
Да је ша̑л̑е Имоском кадији: [ЖППА² 55],

уз сљедеће образложење: „И овдје је стих у Фортиса покварен са *Имоскому* мјесто *Имоском*“ (у напмени уз 52. стих), „И овдје је у Фортиса *Имоскому* мјесто *Имоском*“ (у напмени уз 55. стих) [Караџић 1846: 531].

Треба напоменути да је у балади посвједочен и тросложни облик *кадији*, без губљења *ј* и сажимања двају вокала, али се у Вуковим редакцијама не види то силабичко разликовање:

Ка̑д ка̑дији || б̑и̑а к̑ни̑га | до̑ђе, [ЖППА 62],
Кад Кадији д̑јела к̑ни̑га до̑ђе [ЖППА¹ 64],
Кад кадији д̑јела к̑ни̑га до̑ђе, [ЖППА² 63].

1.2. У Вуковој првој *Пјеснарици* таувокалски дифтонг [о̑] појављује се у е н к л и з и у четири стиха, у истој ријечи.

(1) Први је примјер у „женској пјесми“ *Најмилија кошуља*:

Штоно си е под ораом везла,
(бр. 12, ст. 4) [МПССП: 51 (30)],

Штоно си је под ораом везла,
(бр. 439, ст. 4) [СНП I: 302 (322)].

(2) Други је примјер из „мушке пјесме“ *Смрт Јове Десићовића* (Вук је није укључивао у нова издања):

Штоно слуге иду гологлаве? [СЈД: 47].

(3) Трећи и четврти примјер су из пјесме *Удаја сестире Љубовића*:

Што но седи као Ефендија, [...]
Штано барјак у рукама носи, [УСЛ¹: 89, 98],

„Штоно сједи, као ефендија, [...]
„Штоно барјак у рукама носи, [УСЛ²: 90, 99].

У посљедња два примјера у првом издању су очито биле штампарске грешке, које је Вук у потоњем издању исправио.

У сва три прва полустиха, дакле, реализује се таувокалски дифтонг, с тим што је у првом акценат метрички, па побочну фонетску ријеч

не обиљежавамо курзивом: што̑ њо̑ си је || под ораом | везла, а у осталима — неметрички, па побочну фонетску ријеч означавамо курзивом: ш̑и̑џ̑ њо̑ слуге || њ̑д̑у | гологлаве; ш̑и̑џ̑ њо̑ сједи || ка̑о | ефендија; ш̑и̑џ̑ њо̑ барјак || у рукама | њо̑си.

1.3. У *Малој њросионародној славеносрпској њјеснарици* таувокалски дифтонг на граници ријечи и њене проклитике посвједочен је само у једном примјеру, у пјесми *Смрт Кулин-кајџићана*, коју Вук у том облику касније није прештампавао:

Ја̑л̑ излази љуба Кулинова, [СКК: 10].

Рјечца *јали* (дијалекатска варијанта рјечце *али*) губи акценат и прераста у проклитику формирајући с глаголским обликом *излази* фонетску ријеч у којој реконструисемо таувокалски дифтонг [и̑]: ја̑л̑ излази || љуба | Ку̑ли̑нова.

1.4. У Вуковој *Пјеснарици* таувокалски дифтонзи у с а н д х и ј у посвједочени су у два стиха.

(1) У пјесми под насловом „Боље е добро, него лиепо“ (у новом издању наслов је измијењен: „Боље је злато и старо, него средро ново“) у два стиха налазимо контракцију вокала у с а н д х и ј у:

„Сараево цвало не родило
„Зашт’ обичај у теби постаде,
„Млади момци да љуб’ удовице
„Стари старци лиепе девојке“
(бр. 11, ст. 16–19) [МПССП: 51 (29)],

„Сарајево, цвало, не родило!
„Зашт’ обичај у теби постаде,
„Млади момци да љуб’ удовице,
„Стари старци лијепе дјевојке?“
(бр. 436, ст. 16–19) [СНП I: 301 (320)].

У 17. стиху два *о* сажела су се до нивоа таувокалског дифтонга [о̑]: з̑а̑ш̑џ̑ њо̑ об̑и̑ча̑ј || у теби | п̑остаде. Вуково текстолошко рјешење састојало се у елидирању прве компоненте дифтонга, као и прве компоненте хетеро-вокалског дифтонга [е̑] у наредном, 18. стиху: м̑ла̑д̑и̑ м̑ом̑ци || д̑а̑ љуб̑е | љ̑до̑вице. Вук је у овом посљедњем случају елидирао вокал који је носи-

лац слога, а задржао у писању вокал који губи слоговност.

(2) У једном примјеру *Асан-ајинице* Вук је, не знајући да таутовокалски дифтонг у сандхију не нарушава изосилабизам, аутентични облик *ударила* замијенио неаутентичним (који се, додуше, среће у дијалектима) *удрила*, без икаквог коментара:

бѣимъ лицемъ || љ земљѣ | ударѣла, [ЖППА 90],
Б'јелимъ лицемъ у земљѣ удрила [ЖППА¹ 92],
Б'јелимъ лицемъ у земљѣ удрила [ЖППА² 91].

2. Хетеровокалски дифтонзи. — Два различита вокала сажимају се у дифтонг, и то у саставу исте ријечи [види т. 2.1], у енклизиди [види т. 2.2], у проклзиди [види т. 2.3] и у сандхији [види т. 2.4], па се поново поставља питање како се дифтонзи остварују у Вуковој *Малој иротионародној славеносрпској ијеснарици* као пјесничком зборнику и како их је Вук текстолошки интерпретирао.

2.1. У првом Вуковом фолклорном зборнику хетеровокалски дифтонзи појављују се у саставу исте ријечи у неколика стиха.

(1) Пјесма *Завјештовање* остварена је стварно у дванаестерцу, док је Вук наводи као шестерачку пјесму. У другом полустиху шестог стиха (у Вуковим издањима то је стих 12) позитив првог издања исправљен је у компаратив у потоњем издању:

Вино ја да пиѣм / Весѣла би била,
(бр. 56, ст. 11–12) [МПССП: 76 (58)],

„Вино ја да пиѣм / „Весѣл'ја би била;
(бр. 457, ст. 11–12) [СНП I: 311 (334)].

Тачније би било рећи да је Вук у првом издању узео позитив из нужде како би остварио изосилабизам — шест слогова у стиху (стварно: у другом полустиху), а у потоњем издању вратио изворни облик (компаратив) с апострофом на мјесту вокала који му се учинио сувишним. У стиху су се, заправо, вокали *и* и *а* сажели (послије губљења интервокалског *ј*) до нивоа хетеровокалског дифтонга [ʷа]: *вѣно | ја га пиѣм || весѣла би | била*. Вуково текстолошко рјеше-

ње састојало се, у другом издању, у елидирању прве компоненте дифтонга.

(2) Други примјер, из пјесме *Лов краљевића Марка* (Вуков наслов је друкчији у обје редакције), тиче се контракције вокала *а* и *е* у бројевима, при чему јоште није ни било у неконтрахованим облицима:

Са своје дванаест делија,
И с тринестим Краљевићем Марком. [ЛКМ¹: 3–4],

Са својих дванаест делија
И с трин'естим Краљевићем Марком; [ЛКМ²: 3–4].

У основном броју *дванаест* у 3. стиху (као и у стиховима 59. и 63) нема контракције, али ни јоште. У облику редног броја (инстр.) *иринаесѣим* не губи се вокал *а* него се он трансформисхе у прву компоненту хетеровокалског дифтонга [ʷе]: и с трин'естим || краљевићем | Марком. Вуково текстолошко рјешење састојало се у елидирању прве компоненте дифтонга, у другом издању уз апостроф, у првом и без апострофа.

(3) У пјесми *Женидба Тодора од Сѣлалаћа* (коју Вук није укључио у наредно издање, па нема ни текстолошке варијанте) налазимо хетеровокалски дифтинг [ʷа]:

Д'о Бог добро незнани юначѣ. [ЖТос: 53].

Вук је ставио апостроф на мјесту прве компоненте дифтонга, која не губи слоговност, а оставио вокал на мјесту друге, неслоговне компоненте: *д'а Б'оѣ г'оѣро*, || *нѣзнани | ј'уначѣ!*

2.2. У Вуковој првој *Пјеснарици* хетеровокалски дифтонзи ријетко се појављују на граници ријечи и њене енклитике.

(1) Да ли је изосилабизам симетричног осмерца (у првом зборнику) нарушен у примјеру:

Да ја видим шта ѣ у бору.
(бр. 63, ст. 5) [МПССП: 79 (62)],

„Да ја виђу, шта ј' у бору“
(бр. 505, ст. 5) [СНП I: 335 (364)]?

Вук је мислио да јесте, па је графему *ѣ* (у вриједности „је“) замијенио графемом *ј'* с апо-

строфом: полазио је од тога да осмерац може имати само осам вокала. Стих којим је пјесма остварена мора имати осам слогова (а не увијек само осам вокала), при чему слог може бити (фонетски) дифтонг, у анализираном стиху хетерокалски: *gǎ jǎ* виђу || *шiiǎ* у дору. Вук је оставио сонант *j*, који се у брзом изговору губи, као у наведеном стиху што се изгубио, а слидирао вокал *e*, који се изговара као друга (несловна) компонента дифтонга. Другим ријечима, Вук је у другој редакцији оставио глас који се не изговара, а изоставио глас који се изговара. Друго је питање како треба писати аналогне примјере. Фонетски адекватан начин, који је примјењивао Мажуранић, био би: шта 'е. Прва Вукова редакција није адекватна фонетски, али је тачна фонолошки, и она не би изазивала погрешан изговор (инерција осмерца наложила би изговор дифтонга). Вукова потоња редакција (и каснија српска издавачка пракса) није тачна ни фонетски ни фонолошки; поред тога, буквалном примјеном принципа „читај како је написано“, она сугерише нетачан изговор.

Реконструкција фонетских дифтонга, наравно, силабичку метричку константу не нарушава — коришћењем дифтонга ритам стиха постаје само разноврснији.

(2) У пјесми *Удаја сесире Љубовића* реконструишемо, послје упитне придјевске замјенице *који*, глаголску копулу *је* и ефекат губљења сонанта *j* и сажимања двају вокала до нивоа хетерокалског дифтонга [*je*]:

Кои оно јунак на дьогату, [УСЛ¹: 97],

„Који оно јунак на ђогату, [УСЛ²: 98].

Наша прозодијско-версолошка реконструкција гласи: *kǒji̯^ε ònǒ* || *jǔnǎk* | на *ђogatu*. По Вуковој текстологији, први полустих би био написан на следећи начин: Који ј' оно [...] А по Мажуранићевој: Који 'е оно [...].

(3) У претходном примјеру облик *оно* чува замјеничка својства. Он се, међутим, може граматикизовати, прећи у рјечцу, и изгубити акценат, као у примјеру из пјесме *Смрти Кулинкайејана*:

„Каквеоно у свой Босни нейма, [СКК: 60].

Иницијални вокал рјечце може изгубити и слоговност и формирати таутовокалски дифтонг [*ð^ε*] [види примјере у т. 1.2] или хетерокалски дифтонг [*je*], као у стиху из исте ове пјесме:

„Коино е био десно крило [СКК: 52],

који ми прозодијски и версолошки овако реконструишемо: *kǒji̯^ε nǒ* је || *ðio ðesno* | крило.

2.3. У *Малој њросѣонародној славеносрѣској њјеснарици* хетерокалски дифтонг на граници ријечи и њене проклитике посвједочен је само у комбинацији с рјечцом (*j*) *али*, испред ријечи која почиње вокалом, и у комбинацији с рјечцом *не*, испред облика глагола *имати*.

(1) У пјесми *Смрти Буше буљубаше* (коју Вук није укључио у наредно издање, па нема ни текстолошке варијанте):

Јал' устаде Фенрих од Гараша [СГБ: 26]

рјечца *јали* (дијалекатска варијанта рјечце *али*) губи акценат и прераста у проклитику формирајући с глаголским обликом *устѡаде* фонетску рјеч у којој реконструишемо хетерокалски дифтонг [*ja*]: *jal' ǔstade* || *Xenrich* | од *Garasha*.

(2) Хетерокалски дифтонг [*je*] налазимо у одричним облицима глагола *имати*, на примјер:

Ер у њега ништа више нейма, [УСЛ¹: 37],

Јер у Зука ниђе ништа нејма, [УСЛ²: 39].

Ми стих прозодијски и версолошки интерпретирамо на следећи начин: *jer* у *Zuka* || *niđe* ништа | *ne* ма.

(3) У неким примјерима Вук је у новој редакцији облике с хетерокалским дифтонгом [*je*] замјењивао облицима с монофтонгом *e*:

А јунака нейма, као Марко. [ЛКМ¹: 102],

„А јунака нема, као Марко.“ [ЛКМ²: 102];

Баряктара нейма до Мостара.

(бр. 80, ст. 12) [МПССП: 88 (73)],

„Баряктара нема до Мостара.“

(бр. 583, ст. 12) [СНП I: 377 (420)];

Нејма майке да јој га доведе,
Нејма брата да јој га донесе.
(бр. 85, ст. 5–6) [МПССП: 90 (75)],

Нема мајке, да јој га доведе,
Нема брата, да јој га донесе.
(бр. 50, ст. 5–6) [СНП I: 73 (30)].

2.4. У Вуковој *Пјеснарици* хетеровокалски дифтонзи у с а н д х и ј у посвједочени су у бројним стиховима. Један од њих већ смо навели и прокоментарисали [види т. 1.4.(1)]. Овдје ћемо навести по један примјер из „женских“ и из „мушких“ пјесама, као и (једини) примјер из *Асан-ајинице*.

(1) Пјесма *Жалосни расџанак* има комбиновани стих. Првих двадесет стихова су једанастерци, с цезуром последије четвртог и осмог стиха и с тросложним трећим чланком, а посљедња два — тринастерци, исто с цезуром последије четвртог и осмог стиха, али с петосложним трећим чланком. Вук је у новом издању покушао да стихове „уједначи“, да посљедња два стиха уклопи у изосилабизам једанастерца:

У бунару една чаша сребрна,
И у чаши една грудиа снијега,
Ти е узми пак е метни у њедра,
Пак кад прођеш едно село и друго,
Ти загледај себи душо у њедра:
Како с' она изтопила грудиа снијега,
Онако се срце мое топи за тобом.
(бр. 62, ст. 16–22) [МПССП: 79 (62)],

„У бунару једна чаша сребрна,
„И у чаши једна грудиа снијега,
„Ти је узми, пак је метни у њедра,
„Пак кад прођеш једно село и друго,
„Ти загледај себи, душо, у њедра:
„Како с' топи она грудиа снијега,
„Нако с' топи срце моје за тобом.“
(бр. 554, ст. 16–22) [СНП I: 363 (402)].

Два посљедња стиха у изворном тексту (а изворни је свакако онај из првог издања) представљају поенту пјесме, и та поента је остварена другим стихом. У 21. стиху реализује се хетеросилабички дифтонг с неслоговном првом компонентом, умјесто које је Вук ставио апостроф: *како е њна* || истопила || *џрџа* снијега.

Редиговани текст је вишеструко искварен: три вокала су (неприродно) елидирани, а није сачувана опозиција: перфекат (*истиойила се*) – презент (*џоји се*), која је семантички мотивисана, што се види из претходних стихова: дјевојка треба да стави грудиа снијега из чаше у њедра, па пошто прође „једно село и друго“ — да загледа себи у њедра: грудиа снијега се за то вријеме морала истопити.

(2) У пјесми *Милош Обилић у Лајиницима* Вук је у првој редакцији неслоговну компоненту хетеровокалског дифтонга [ʔɔ] „замјенио“ апострофом, а у другој је „направио“ полусраслицу:

Посла зета Милош' Обилића [МОуΛ¹: 3],

Посла зета Милош-Обилића [МОуΛ²: 3].

Изворна је прва варијанта, коју ми интерпретирамо на следећи начин: *џџсла* зџта || *Мџлош*^ʔ | *Обилића*. Хетеровокалски дифтонг [ʔɔ] у овом стиху опкорачује границу између другога и трећег такта.

(3) У *Асан-ајиници* наш први фолклориста и текстолог неке стихове је „скраћивао“, и у првој и у другој редакцији [види примјере у т. 1.1.(3)]. У 7. стиху предлошко-падежна веза опкорачује цезуру, при чему се реализује хетеровокалска контракција вокала *е* и *у*. У каснијим редакцијама приређивачи су у другом полустиху елидирали финални вокал или у именици или у придјеву. Вук је у обје своје редакције измијенио конструкцију, па се овдје није морао придржавати такве текстологије [види подробније у Маројевић 2006: 39–40]:

џн бџлује^ʔ || рџнама | џџтџми — [ЖППА 7],
Гди он лежи од џџтиџ рана; [ЖППА¹ 7],
Он бџлује од џџтиџ рана, [ЖППА² 7].

Вуковом измјеном текста „изгубио се“ и хетеровокалски дифтонг [eʔ] изворног текста (и ефекат опкорачења цезуре).

3. Закључак. — Испитивањем првог Вуковог фолклорног зборника, *Мале џросџонародне славеносрпске џјеснарице*, и у њој *Жалосџне џтсанџе џлемениџе Асан-ајинице* с фонетско-фонолошког (и текстолошког) становишта дошли смо до двају синтетичких закључака.

3. ЖППА²: *Хасанайница*, ст. 1–93 [Караџић 1846: 527–533; Караџић 1988 (1846) VI: 379–383].
 4. ЖТоС: *О женици Тодора од Сјалаћа*, ст. 1–75 [Караџић 1814: 100–103; Караџић 1965 (1814) I: 111–113].
 5. ЛКМ¹ – *О Марку Краљевићу*, ст. 1–113 [Караџић 1814: 94–100; Караџић 1965 (1814) I: 106–110].
 6. ЛКМ² – *Лов Марков с Турцима*, ст. 1–113 [Караџић 1988 (1845) V: 312–314 (426–429)].
 7. МОуЛ¹ – *О Милошу Обилићу*, ст. 1–113 [Караџић 1814: 89–93; Караџић 1965 (1814) I: 103–106].
 8. МОуЛ² – *Милош у Лајинима*, ст. 1–114 [Караџић 1988 (1845) V: 161–163 (211–214)].
 9. МПССП: *Мала њросјонародња славено-србска њснарица* [Караџић 1814; Караџић 1965 (1814) I].
 10. СГБ: *О смерџи Гуше Буљубаше*, ст. 1–46 [Караџић 1814: 106–108; Караџић 1965 (1814) I: 115–117].
 11. СЈД: *О смерџи Јове Десјојовића*, ст. 1–76 [Караџић 1814: 103–105; Караџић 1965 (1814) I: 113–115].
 12. СКК: *О смерџи Кулин-Калејана*, ст. 1–78 [Караџић 1814: 117–119; Караџић 1965 (1814) I: 117–119].
 13. СНП I: *Срјске народне њјесме*. Књига прва [Караџић 1975 (1841) IV].
 14. УСЛ¹: *О удајци Хайкуне сесјре Беја Љубовића*, ст. 1–125 [Караџић 1814: 113–116; Караџић 1965 (1814) I: 117–120].
 15. УСЛ²: *Удаја сесјре Љубовића*, ст. 1–126 [Караџић 1846: 543–547; Караџић 1988 (1846) VI: 390–392].
1. Караџић, Вук Стефановић (1814), *Мала њросјонародња славено-србска њснарица*, издаана Вуком Стефановићем. У Виени, 1814. У печатњи Г. Јоанна Шнирера.
 2. Караџић, Вук Стефановић (1846), *Срјске народне њјесме*, скупио их и на свијет издао Вук Стеф. Караџић. Књига трећа, у којој су пјесме јуначке средњих времена. У Бечу, у штампарији Јерменскога манастира.
 3. Караџић, Вук Стефановић (1965 [1814]), *Мала њросјонародња славено-србска њснарица (1814)*, [...]. Приредио Владан Недић. Београд: Просвета. (Сабрана дела Вука Караџића. Књ. I).
 4. Караџић, Вук Стефановић (1975 [1841]), *Срјске народне њјесме*. Књига прва. 1841. Приредио Владан Недић. Београд: Просвета. (Сабрана дела Вука Караџића. Књ. IV).
 5. Караџић, Вук Стефановић (1988 [1845]), *Срјске народне њјесме*. Књига друга. 1845. Приредила Радмила Пешић. Београд: Просвета. (Сабрана дела Вука Караџића. Књ. V).
 6. Караџић, Вук Стефановић (1988 [1846]), *Срјске народне њјесме*. Књига трећа. 1846. Приредио Радован Самарџић. Београд: Просвета. (Сабрана дела Вука Караџића. Књ. VI).
 7. Маројевић, Радмило (2006), „Стих и версолошка реконструкција ’Жалостне пјсанце племените Асан-агинице’“, *Радови*, Бања Лука: Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, бр. 9, с. 13–57.

**ФОНЕТИЧЕСКАЯ РЕКОНСТРУКЦИЯ ДИФТОНГОВ
КАК ЛИНГВОТЕКСТОЛОГИЧЕСКАЯ ЗАДАЧА
(НА МАТЕРИАЛЕ ПЕРВОГО СБОРНИКА СЕРБСКИХ
НАРОДНЫХ ПЕСЕН ВУКА СТЕФАНОВИЧА
КАРАДЖИЧА)**

Аннотација

В настоящей статье рассматривается фонетическая реконструкция дифтонгов сербских народных песен на материале первого сборника Вука Стефановича Караджича «Мала простонародња славено-

-сербска песнарица» в сопоставлении с позднейшими изданиями того же фольклориста, в частности: 1) тавтовокалические дифтонги: а) в одном и том же слове, б) на границе слова и его энклитики, в) на границе слова и его проклитики, г) на границе двух фонетических слов, т.е. в сандхи; 2) гетеровокалические дифтонги: а) в рамках одного слова, б) на границе слова и его энклитики, в) на границе слова и его проклитики, г) в сандхи.

radmilo@mail.ru